

GEMEENTE
Schagen

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Kalverdijk 30a, Tuitjenhorn, gemeente Schagen
Adviesnummer	18126
Opsteller(s)	F.C. Schinning (archeoloog) & C.M. Soonius (regio archeoloog)
Datum	12-06-2018

Advies	Op basis van huidige gegevens: Vrijgeven onder voorwaarde van monitoring (kosteloos) sloop & graafwerkzaamheden
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologische Quickscan

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Schagen (contactpersoon: Linda Rinkel) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de bestemmingswijziging t.b.v. de sloop van de huidige bedrijfsbebouwing en de nieuwbouw van een woning aan Kalverdijk 30a in Tuitjenhorn, gemeente Schagen. De geplande woning is gesplitst in een starterswoning en een levensloop bestendige woning en krijgt in totaal een omvang van circa 125 m².

Er zijn nog geen gegevens bekend over de funderingsmethodiek. In onderhavige quickscan wordt vanuit gegaan dat geen kelders, kruipruimtes en/of ondergrondse reservoirs worden aangelegd die voor diepere bodemverstoringen zorgen.

2. Bestemmingsplan & Beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het Bestemmingsplan Tuitjenhorn van de gemeente Schagen (vastgesteld 25-02-2014).¹ Middels dit bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek bij ingrepen kleiner dan 100 m² en niet dieper dan 35 cm onder maaiveld (Waarde – Archeologie 2). De vrijstellingsgrens is uit de Beleidsnota Cultuurhistorie overgenomen (afb. 2).² De vrijstellingsgrens wordt overschreden.

¹ NL.IMRO.0441.BPTHN2010-VA02.

² Nyst, Van Rooijen & Van der Veen 2011.

Beleidskaart Archeologie
Voormalige gemeente Harenkarspel

archeologie
West-Friesland

Legenda

Grens plangebied

Beleidsadvies

- Groter dan 100 m² en dieper dan 35 cm
- Groter dan 2.500 m² en dieper dan 50 cm
- Groter dan 10.000 m² en dieper dan 50 cm

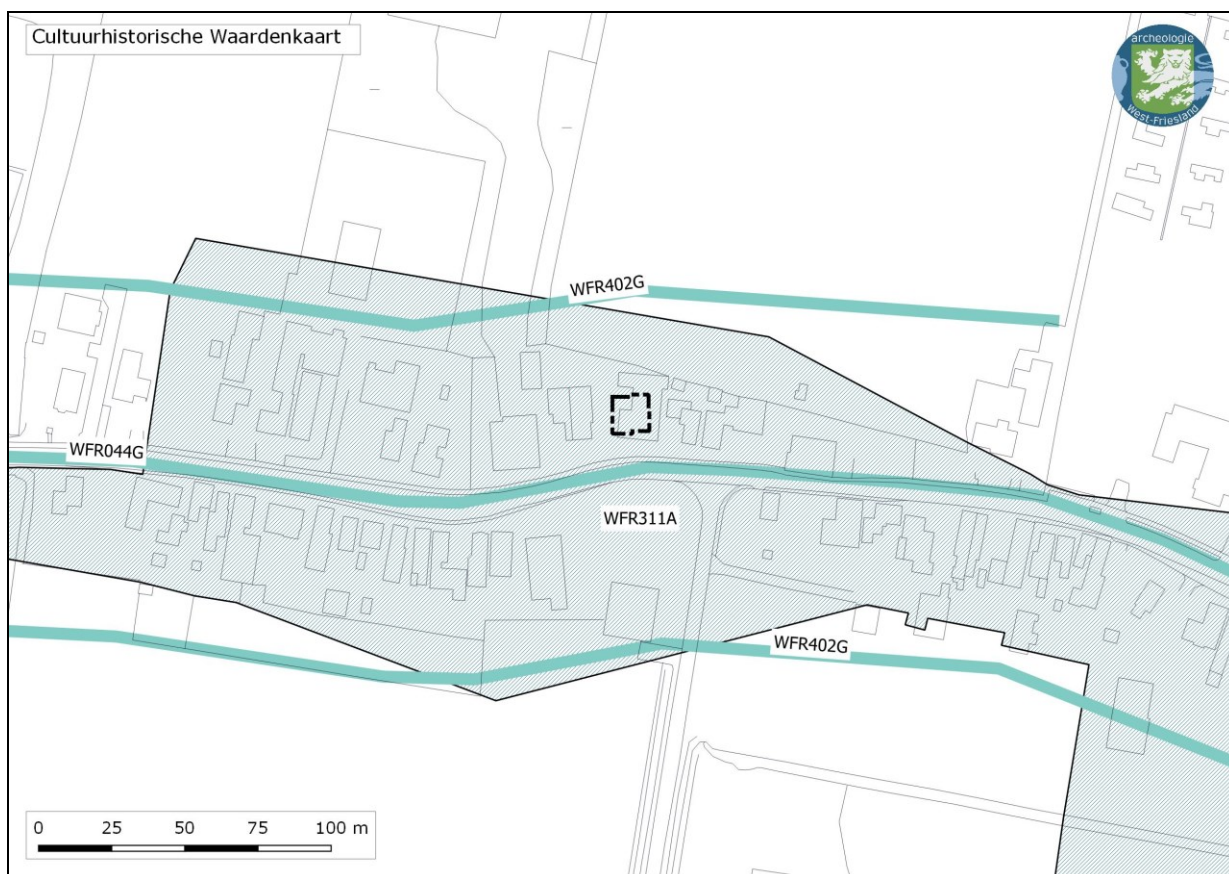
0 25 50 75 100 m

Carla Soonius: 06-25272867 / c.soonius@hoorn.nl | Michiel Bartels: 06-30468593 / m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

3. Cultuurhistorische achtergrond

De aanleg van de Kalverdijk en de bewoning aan weerszijden van de dijk worden vanaf de 13de eeuw verwacht, na de overstromingen in de 12de en 13de eeuw.³ De bewoning langs de Kalverdijk heeft een hoge archeologische waarde volgens de Archeologische Monumentenkaart (WFR311A, afb. 3).

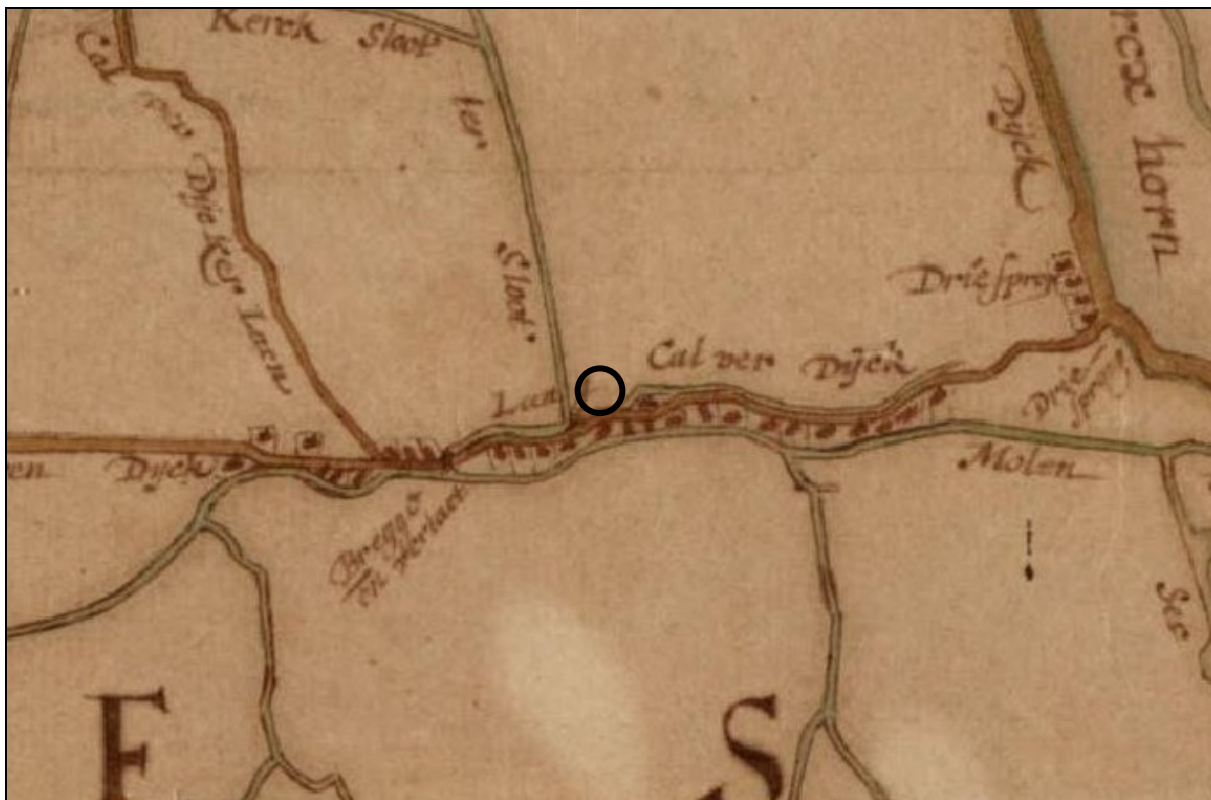
Daarnaast is de Kalverdijk als binnenwaterkerende dijk van historisch-geografische waarde (WFR044G, afb. 3). Door de hogere ligging werden dergelijke kaden vaak als weg gebruikt en ook nu nog is deze dijk als weg herkenbaar. De binnenwaterkerende functie is meestal verloren gegaan, maar de verkeersfunctie niet. Ook fungeerden deze dijken vaak als ontginnings- en bewoningsas, zoals bij Kalverdijk. De samenhang met de verkaveling is door herinrichting verloren gegaan.

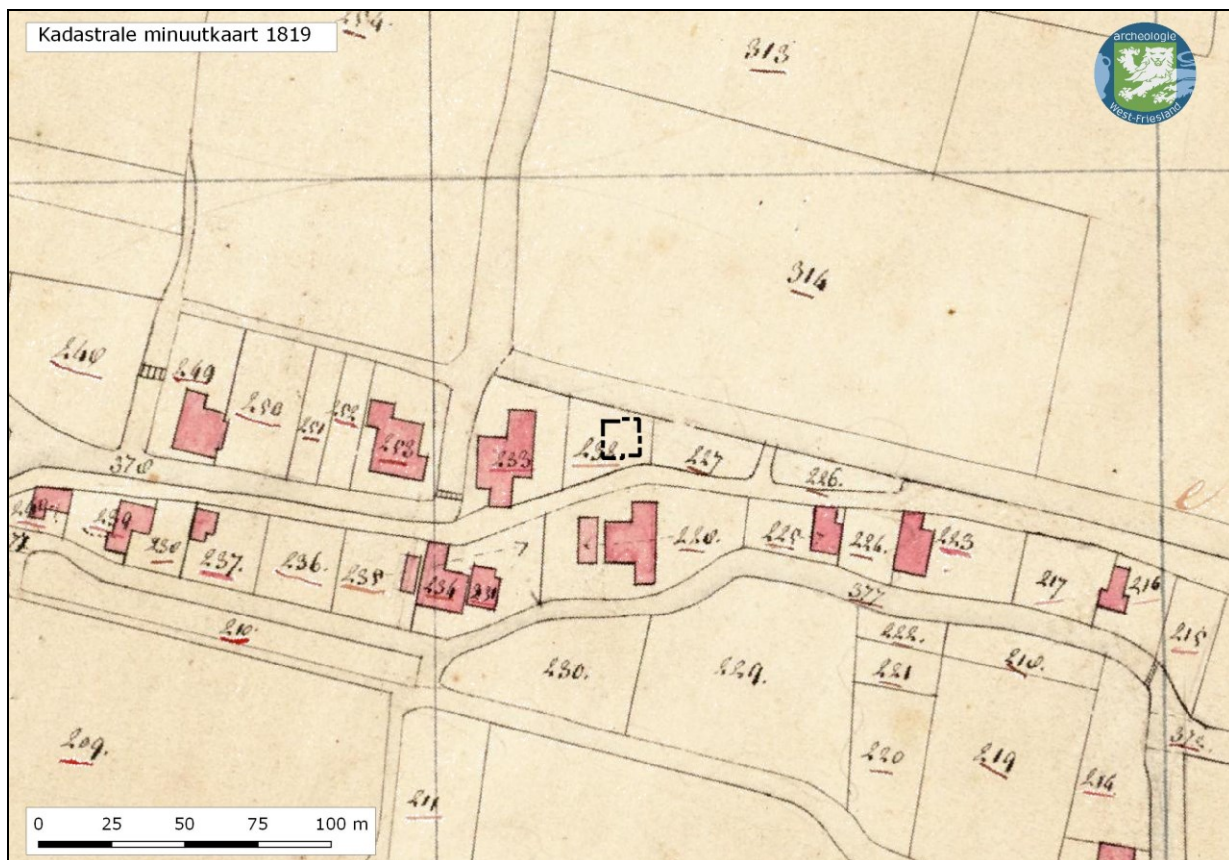
Afbeelding 3. De ligging van het plangebied Kalverdijk 30a (zwarte cirkel) op de kaart van Johannes Dou (1651-1654, collectie Westfries Archief).

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de oudste kaart van het gebied uit circa 1650 is de bebouwing langs de Kalverdijk te zien (afb. 4). Binnen het plangebied stond nog geen bebouwing. Op de kadastrale minuutkaart uit 1819 is eveneens nog geen bebouwing te zien, maar is wel een perceel afscheiding zichtbaar. Pas op een kadastrale kaart uit 1940 is bebouwing binnen het plangebied te zien (afb. 6).

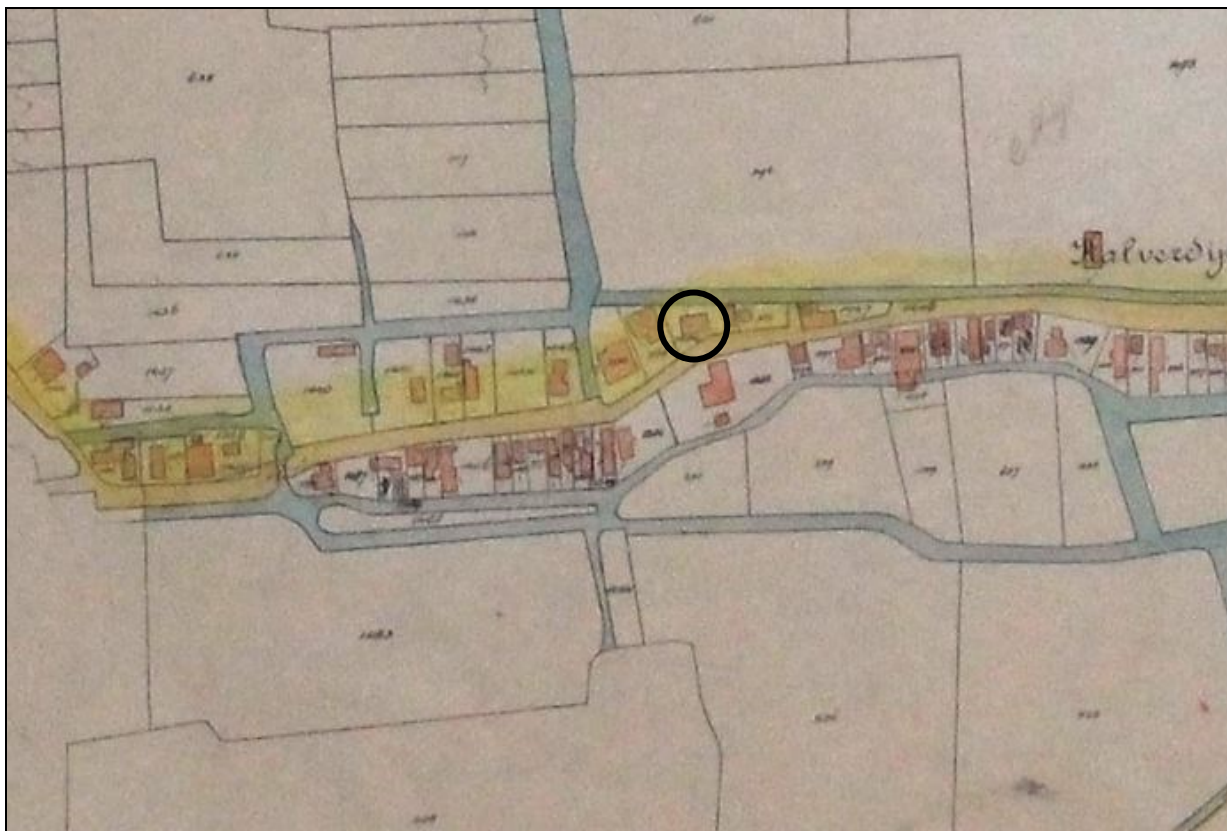
³ Diederik 2016.

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied Kalverdijk 30a (zwarte cirkel) op de kaart van Johannes Dou (1651-1654, collectie Westfries Archief).

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied Kalverdijk 30a (zwarte stippellijn) op de kadastrale minuutkaart uit 1819.

Afbeelding 6. De ligging van het plangebied Kalverdijk 30a (zwarte cirkel) op een kadastrale kaart uit 1940.

4. Archeologische en geologische bronnen

Gezien de geringe bodemingreep is de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie niet relevant voor het advies.

AHN

Aan de Kalverdijk wordt al sinds de Late Middeleeuwen gewoond. Om meer inzicht te krijgen in de middeleeuwse woonplaatsen langs de dijk kan gebruik worden gemaakt van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2). Hierop zijn de locaties van oude bewoning vaak zichtbaar als hoger gelegen delen, aangezien door de langdurige bewoning vaak terpachtige constructies gevormd worden. Op de locatie van het plangebied is geen duidelijk verhoging zichtbaar, zoals wel het geval aan Kalverdijk nummer 36 (ten westen van het plangebied) en aan de zuidzijde van de dijk, nummer 91 (tegenover het plangebied).

Onderzoeksmeldingen

Aan de zuidzijde van de dijk, tegenover het plangebied, zijn twee archeologische onderzoeken uitgevoerd.

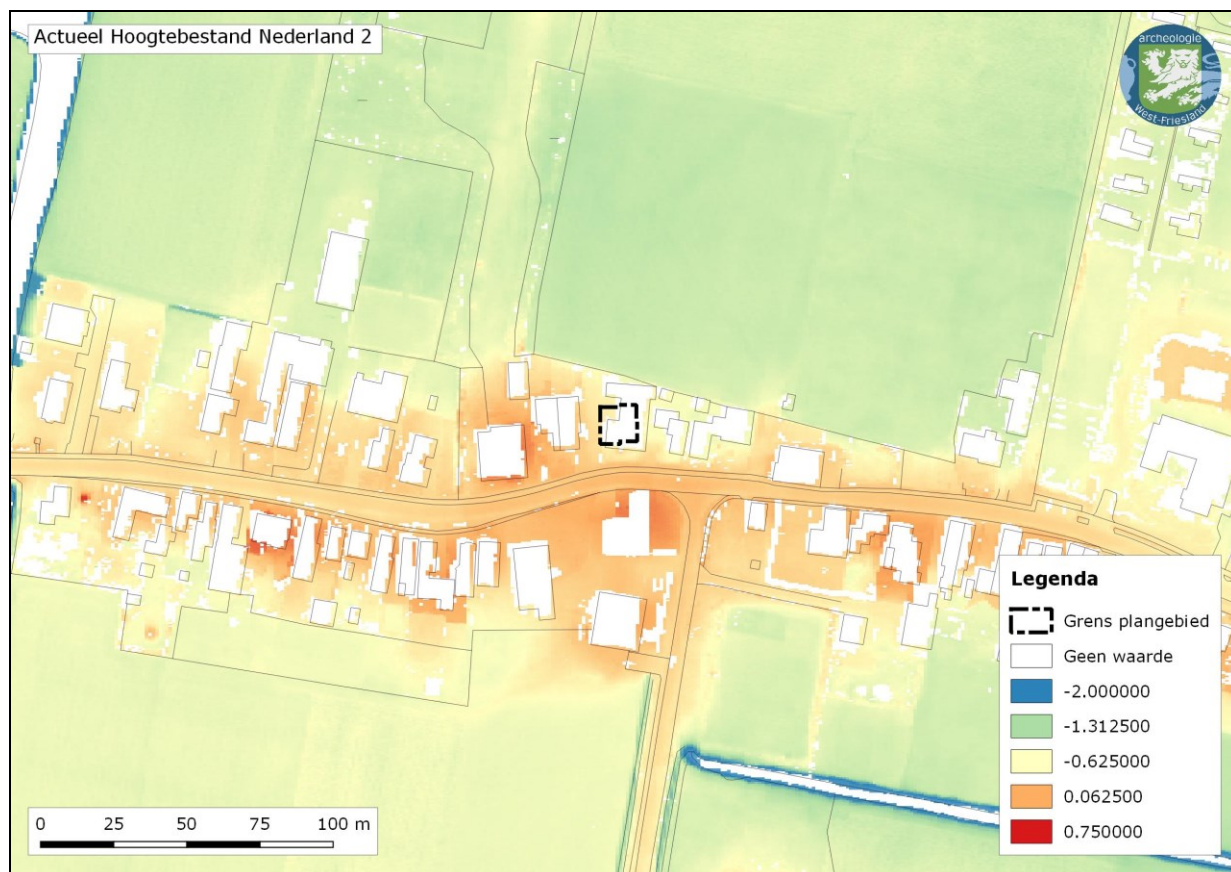
Eenzijds is voor de nieuwbouw van een woning aan Kalverdijk 91 in 2015 door Archeocultura een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.⁴ Na de sloopwerkzaamheden is een aantal maanden later een sleuf gegraven ter plaatse van de nieuw te bouwen woning. Tijdens de begeleiding hiervan zijn resten gevonden vanaf de 13de eeuw.⁵

⁴ Diederik 2015a.

⁵ Diederik 2015b.

Daarnaast is aan Kalverdijk 87 in 2016 door Archeocultura een bureauonderzoek en door Hollandia een inventariserend booronderzoek uitgevoerd.⁶ Op basis van het bureauonderzoek werden resten verwacht uit de Late Middeleeuwen tot aan de Nieuwe Tijd, zoals aangetroffen bij het onderzoek aan Kalverdijk 91. De kans op resten uit de prehistorie wordt niet uitgesloten.

Tijdens het booronderzoek is een opgebracht grondpakket aanwezig uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. Grote delen van het terrein bleken verstoord door de aanleg van sloten en de demping ervan. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Afbeelding 7. De ligging van het plangebied Kalverdijk 30a (zwarte stippellijn) op het AHN.

5. Conclusie

Het ligt in de planning om aan Kalverdijk 30a de huidige bedrijfsbebouwing te slopen en een nieuwe woning te bouwen van circa 125 m². Hiermee wordt de vrijstellingsgrens van 100 m² middels het Bestemmingsplan Tuitjenhorn en de Beleidskaart Archeologie overschreden.

De bouw en sloop van de bebouwing uit de 20ste eeuw en de bouw van de huidige bedrijfsbebouwing hebben hoogstwaarschijnlijk ook de bodem in bepaalde mate verstoord.

Binnen het plangebied geldt op basis van historisch kaartmateriaal een lage verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd. Op basis van het ontbreken van een duidelijk ophoging worden er geen resten uit de Middeleeuwen verwacht. De verwachting voor de prehistorie is gezien de geringe ingreep niet van invloed op het advies.

⁶ Diederik 2016; Salomons 2016.

6. Advies

Op basis van de gegevens die momenteel bekend zijn, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Indien het in de planning ligt kelders, kruipruimtes en/of ondergrondse reservoirs aan te leggen, dient dit te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland en dient een tweede versie van de quickscan te worden opgesteld.

Archeologie West-Friesland adviseert op basis van de huidige gegevens de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland de graafwerkzaamheden wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

7. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Diederik, F., 2015a. Tuitjenhorn, Kalverdijk. Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van een perceel gelegen aan de Kalverdijk 91 te Tuitjenhorn. *Archeocultura rapport nummer 117*. Archeocultura, Schagen.

Diederik, F., 2015b. Tuitjenhorn, Kalverdijk. Archeologische begeleiding van de werkzaamheden op een perceel gelegen aan de Kalverdijk 91 te Tuitjenhorn. *Archeocultura rapport nummer 119*. Archeocultura, Schagen.

Diederik, F., 2016. Kalverdijk 87. Bureauonderzoek en inventariserend booronderzoek. *Archeocultura rapport nummer 123*. Archeocultura, Schagen.

Nyst, C.L., E.J. van Rooijen & J.M. van der Veen, 2011. *Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Harenkarspel*, Stichting Cultuurcompagnie Noord-Holland, Alkmaar.

Salomons, K.T., 2016. Inventariserend veldonderzoek middels verkennende boringen Kalverdijk 87 in Kalverdijk, gemeente Schagen. *Hollandia reeks 572*. Hollandia Archeologen, Zaandijk.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemoerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

12-06-2020